

Varg i Sverige vintern 2007/08

Preliminär statusrapport

Åke Aronson och Linn Svensson

INNEHÅLL

Versioner av Varg i Sverige vintern 2007/08	2
Inledning	3
Metodik	3
Spårförhållanden vintern 2007/08	3
Resultat	4
Sammanfattning	4
Familjegrupper och föryngringar	5
Revirmarkerande par	11
Osäkra revirmarkerande par	15
Övriga stationära vargar	18
Osäkra övriga stationära vargar	19
Invandring av varg från Finland/Ryssland	20
Döda vargar	20
Tabeller	21
Figurer	24

Versioner av Varg i Sverige vintern 2007/08

<u>Version</u>	<u>Utgivningsdatum</u>	<u>Författare</u>
1.0.	2008-06-12	Åke Aronson, Linn Svensson

I version 1.0. rapporteras preliminära resultat. Slutrapporten kommer att kompletteras med framför allt resultat från DNA-analyser av i fält insamlade prover (spillningar, hår och blod).

Denna rapport kan beställas från Viltskadecenter, Grimsö forskningsstation, 730 91 Riddarhyttan, tel. 0581-920 70, 69 73 35. Den kan även laddas ned som pdf från Viltskadecenters hemsida: www.viltskadecenter.se

*Omslagsbild: Vargspårning i Siljansringen i Dalarnas län, vintern 2007/08.
Foto: Åke Aronson/VSC.*

INLEDNING

Vargarna i Sverige tillhör ett gemensamt svenskt/norskt bestånd med huvudsaklig utbredning på den svenska sidan av riksgränsen. Inventeringar av varg sker årligen i både Sverige och Norge. I föreliggande inventeringsrapport, avseende den svenska delen av vargpopulationen, inkluderas även gränsförekomster, det vill säga de vargar som lever i revir belägna tvärs över riksgränsen mellan Sverige och Norge. I Sverige har länsstyrelsen ansvar för inventering av stora rovdjur, inklusive varg, i respektive län. För nationell koordinering av fältarbete, utvärdering och avrapportering av resultat gällande varg ansvarar Viltskadecenter.

METODIK

Regler för vad som skall inventeras och hur inventeringarna skall utföras, inklusive utförliga kriterier för klassificering av vargar i de olika kategorierna ”familjegrupper”, ”revirmarkerande par” samt ”övriga stationära vargar” finns beskrivna i Naturvårdsverkets föreskrifter om inventering av rovdjursförekomst; NFS 2007:10. Dessa föreskrifter kan laddas ned som pdf-dokument från Naturvårdsverkets webbplats (www.naturvardsverket.se).

I föreliggande rapport redovisas endast stationära vargar, dvs. vargar som lever i revir. *Rapporten omfattar inte den del av populationen som består av kringvandrande, ofta unga vargar.* Inventeringens främsta syfte är att fastställa hur många föryngringar av varg som skett under den senaste säsongen. Därutöver skall inventeringen omfatta antal ”familjegrupper”, inklusive flockstorlek, antal ”revirmarkerande par” samt alla ”övriga stationära” vargar (oftast ensamma vargar) .

Fältarbetet utförs vintertid och baseras på snöspårningar, men även radiotelemetri och DNA-analyser är viktiga kompletterande metoder. Inventeringsperioden sträcker sig från 1 oktober till sista februari. Om snöförhållandena tillåter fortsätter dock inventeringsarbetet även under mars månad, främst med inriktning på vilka revir som hyser intakta par under brunstperioden. Under fältarbetet i mars månad registreras även nya parbildningar, etablerade efter ordinarie inventeringssäsong.

Resultatet i rapporten avspeglar således inte en ögonblicksbild utan är en sammanfattning av hela vinterns observationer. I de antalsuppgifter som redovisas är kända döda vargar under vintern *inte* frånräknade.

Spårförhållanden vintern 2007/08

Vintern 2007/08 var ovanligt mild och snöfattig i stora delar av södra Sverige. I senare delen av mars 2008 (efter själva inventeringsperioden) blev det dock på många platser i södra Sverige en period med goda snöförhållanden.

RESULTAT

SAMMANFATTNING

Säsongen 2007/08 bekräftades 19 **föryngringar** av varg i Sverige. Således konstaterades valpkullar födda 2007 i 19 olika revir. Av dessa var samtliga revir utom ett belägna helt inom Sveriges gränser och ett revir delades med Norge. (Tabell 1, 3 och 4, Figur 1.)

Revir med bekräftad föryngring 2007;

Skrälldalen (Gävleborg), **Tenskog** (Gävleborg/Dalarna), **Voxna** (Gävleborg/Dalarna), **Siljansringen** (Dalarna), **Amungen** (Gävleborg/Dalarna), **Långsjön** (Dalarna), **Görsjön** (Dalarna), **Korsån** (Dalarna/Gävleborg), **Halgån** (Värmland/Dalarna), **Nyskoga** (Värmland), **Gräsmark** (Värmland/Norge), **Lövsjön** (Dalarna), **Acksjön** (Värmland), **Jangen** (Värmland), **Ulriksberg** (Örebro/Dalarna/Värmland), **Loka** (Örebro/Värmland), **Kilsbergen** (Örebro), **Edsleskog** (Västra Götaland), **Hasselfors** (Örebro/Västra Götaland).

Under vintersäsongen 2007/08 (oktober-februari) registrerades 19-20 **familjegrupper** av varg i Sverige. En familjegrupp är således *inte* helt säkerställd. I den osäkra familjegruppen kan det inte heller uteslutas att föryngring skett under 2007. Samtliga revir med familjegrupper utom ett var belägna helt i Sverige, endast Gräsmarksreviret delades med Norge. Fyra av familjegrupperna bedömdes *inte* ha intakta alfapar i slutet av vintersäsongen, och i ytterligare två revir saknas spårningar från denna tidsperiod. Sammantaget registrerades minst 95 och max 106 individer i de 19-20 familjegrupperna. Antalet **revirmarkerande par** under vintern 2007/08 (oktober-februari) var minst 14 och max 21. Osäkerhet råder således kring sju par. Anledningen till osäkerheten varierar. För det första har snöförhållandena i stora delar av södra Sverige periodvis varit dåliga under vintern 2007/08. I några fall upptäcktes parbildningarna först i mars månad, d.v.s. efter inventeringsperiodens slut. Det är dock troligt, även om det inte är belagt, att dessa par redan fanns under själva inventeringsperioden i oktober-februari. I andra fall är särskiljning mot intilliggande, redan registrerade par, *inte* säkerställd. I slutet av vintersäsongen (mars) var två av de säkra revirmarkerande paren borta liksom ett av de osäkra paren. Dessutom har hannen i ett av de säkra paren konstaterats vara steril. Sammanlagt bestod de revirmarkerande paren av 33-43 individer. I några av reviren med osäkra par kunde åtminstone en ensam stationär varg bekräftas. Dessutom hyste ett revir med säker parbildning två olika hannar, sett över hela vinterperioden, då den första hannen efter sin död ersattes av en ny hanne. Utöver familjegrupper och par registrerades minst 4 och max 7 revir med **övriga stationära vargar**. I samtliga fall rörde det sig om ensamma vargar. (Tabell 1, 2, 3 och 4, Figur 1, 2, 3 och 4.)

FAMILJGRUPPER och FÖRYNGRINGAR

1. Skrälldalen – föryngring 2007 (4 vargar)

Skrälldalsreviret utbreder sig i grova drag väster om Ljusdal i Gävleborgs län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Föregående vinter (2006/07) registrerades ett nyetablerat revirmarkerande par i området och paret ynglade våren 2007.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av fyra vargar inklusive ett intakt alfapar. Vargarna spårades sammanlagt i 67 km fördelat på 14 dagar under perioden 19 november – 24 mars. Löpblod registrerades 11 februari – 14 mars.

Ett relativt stort överlapp mellan Skrälldalsreviret och Tenskogsreviret (se nr.2) konstaterades vintern 2007/08. Tiken i Skrälldalsparet fick redan förra vintern en skada på höger bakfot/-ben. Som ett resultat av detta placeras höger bakfot snett i förhållande till färdriktningen, vilket kunde avläsas i spårlopan även den senaste vintern. Denna detalj gjorde det möjligt att särskilja spåren från Skrälldalsparet och spår från alfadjur i Voxnareviret (se nr.3) och Tenskogsreviret.

2. Tensskog – föryngring 2007 (3 vargar)

Tenskogsreviret återfinns söder om Los i västra delen av Hälsingland i Gävleborgs län. En liten bit av Dalarnas län berörs också (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Reviret överlappar i nordost med Skrälldalsreviret (se ovan, nr. 1). Föregående vinter (2006/07) registrerades ett nyetablerat revirmarkerande par i området och paret ynglade våren 2007.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av tre vargar, varav endast en revirmarkerande varg (tik); således inget intakt alfapar under vintern. Vargarna spårades sammanlagt i 124 km fördelat på 16 dagar under perioden 14 oktober – 20 mars. Löpblod registrerades den 20 mars.

3. Voxna – föryngring 2007 (8 vargar)

Voxnareviret återfinns nordväst om Edsbyn, huvudsakligen i Gävleborgs län men delvis även i Dalarnas län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Ett revirmarkerande vargpar registrerades första gången i området vintern 2004/05 och föryngring har sedan dess konstaterats tre år i rad; 2005, 2006 och 2007.

Vintern 2007/08 registrerades en familjegrupp bestående av 8 vargar, inklusive ett intakt alfapar. Spårningarna tyder på att reviret har förskjutits österut jämfört med tidigare säsonger. Sammanlagt spårades Voxnavargarna i 111 km under loppet av 20 dagar under perioden 3 november – 27 mars. Löpblod registrerades den 29 januari.

Den 3 mars 2008 avlivades en yngre hanvarg i reviret med tillstånd av Naturvårdsverket (skydds jakt) (tabell 5).

4. Siljansringen – föryngring 2007 (7 vargar)

Detta revir utbreder sig norr om sjön Siljan och vidare norr om Furudal i Dalarnas län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Ett nytt revirmarkerande par registrerades första gången i området vintern 2004/05. Föryngring har sedan dess konstaterats; 2005, 2006 och 2007.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av 7 vargar, inklusive ett intakt alfapar. Under större delen av vintern har dock endast 4 vargar spårats i reviret. Sammanlagt spårades vargarna i Siljansringen i 181 km fördelat på 32 dagar under perioden 7 november – 8 april. Inget löpblod har registrerats.

5. Amungen – föryngring 2007 (5-6 vargar)

Amungenreviret är beläget runt den stora sjön Amungen, söder om Edsbyn och Alfta, på båda sidor om länsgränsen mellan Dalarnas och Gävleborgs län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Endast en liten del av reviret registrerades i Dalarnas län den senaste vintern. Ett revirmarkerande par etablerade sig i området redan 2003/04 och därefter har föryngring bekräftats i fyra år på rad, inklusive 2007.

Vintern 2007/08 påvisades en familjegrupp bestående av 5-6 vargar, inklusive ett intakt alfapar. Spårningarna den senaste vintern tyder på att Amungenreviret förskjutits österut mot Ockelboviret (se nedan, nr. 36). Flera spårningar i detta gränsområde har emellertid inte gått att klassificera till något av reviren, men Amungenvargarna spårades åtminstone i sammanlagt 79 km under loppet av minst 19 dagar under perioden 13 oktober – 26 mars. Löpblod registrerades endast den 28 januari.

6. Långsjön – föryngring 2007 (4 vargar)

Långsjöreviret återfinns norr om Falun i Dalarnas län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). I detta område registrerades ett nyetablerat vargpar säsongen 2005/06. Påföljande vinter spårades en familjegrupp bestående av 4-6 vargar, som ett resultat av en föryngring våren 2006. Från och med januari 2007 återfanns dock inga valpar i reviret. DNA-analyser visade att hannen var ny för säsongen och således blott styvfar till valparna. Den riktiga fadern till valpkullen hittades död i Värmland i april 2007, ca 110 km sydväst om Långsjöreviret. Obduktionen kunde inte fastställa dödsorsak men en gammal skottskada kunde påvisas.

Genom DNA från insamlad spillning kunde föryngring bekräftas för 2007, nu med den nya hannen (från föregående säsong) som fader till valpkullen. Alfatiken sköts redan i oktober 2007 med stöd av 28§ i Jaktlagstiftningen (tabell 5), och under resten av säsongen 2007/08 spårades som mest 3 vargar i reviret, varav ett revirmarkerande djur.

Sammanlagt under vintern 2007/08 spårades Långsjövargarna i 41 km fördelat på 21 dagar under perioden 20 november – 28 mars. Som förväntat registrerades inget löpblod.

7. Görsjön – föryngring 2007 (5-7 vargar)

Görsjöreviret utbreder sig sydväst om sjön Siljan i Dalarnas län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). I detta område konstaterades ett nyetablerat vargpar föregående säsong (2006/07) och paret ynglade våren 2007.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av 5-7 vargar, inklusive ett intakt alfapar. Trots stor spårningsinsats kunde bara alfaparet samt en valp spåras efter nyår. Sammanlagt spårades Görsjövargarna i 272 km fördelat på 34 dagar under perioden 5 november – 24 mars och löpblod registrerades 19 december – 14 februari.

8. Korsån – föryngring 2007 (6 vargar)

Korsåreviret är i grova drag beläget mellan Falun och Sandviken, norr om riksväg 80, på ömse sidor av gränsen mellan Dalarnas län och Gävleborgs län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Vintern 2006/07 registrerades ett nytt revirmarkerande par i detta område och påföljande sommar konstaterades den första föryngringen.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av 6 vargar, inklusive ett intakt alfapar. Sammanlagt spårades Korsåvargarna i 123 km fördelat på 28 dagar under perioden 9 november – 20 mars. Löpblod registrerades 5 och 9 februari.

9. Halgån – föryngring 2007 (3-5 vargar)

Halgåreviret utbreder sig öster om Klarälven, från Likenäs i norr till Ekshärad i söder, på båda sidor om länsgränsen mellan Värmlands län och Dalarnas län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Halgåreviret gränsar till Äppelboreviret (se xxx) i öster och Acksjöreviret (se nedan, nr. 13) i söder. Jämfört med tidigare år har reviret förskjutits kraftigt åt nordväst under vintern 2007/08.

Föryngring konstaterades för 2007, vilket var fjärde året i rad med föryngring i Halgåreviret. Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av minst 3 vargar. Intakt alfapar har spårats både i början och i slutet av vintern, men under januari spårades den radiomärkta alfatiken ensam vid flera tillfällen. Spårningarna före jul/nyår visar att familjegruppen kan ha bestått av fem vargar. Ett stort överlapp mellan Halgåreviret och Acksjöreviret har konstaterats med hjälp av GPS-positioner från den märkta Halgåtiken och DNA-analyserade spillningar.

Vargarna i Halgåreviret spårades i sammanlagt 94 km under loppet av 19 dagar under perioden 13 december – 25 mars. Löpblod registrerades 28-30 januari.

10. Nyskoga – föryngring 2007 (5 vargar)

Nyskogareviret är lokaliserat nordväst om Stöllet, mellan Klarälven och norska gränsen, i norra Värmlands län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Under 2007 bekräftades för åttonde året i rad föryngring i detta revir.

Vintern 2007/08 registrerades en familjegrupp bestående av 5 vargar, inklusive ett intakt alfapar. Nyskogavargarna spårades i sammanlagt 31 km under loppet av 9 dagar under perioden 15 november – 5 mars. Löpblod registrerades 8 februari – 5 mars.

11. Gräsmark – föryngring 2007 (4-6 vargar)

Det svensk-norska Gräsmarksreviret är lokaliserat väster om Torsby i Värmlands län samt i angränsande delar av Hedmark fylke i Norge (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Vintern 2004/05 spårades ett nyetablerat revirmarkerande par i området. Paret ynglade påföljande vår (2005) och föryngring har bekräftats även 2006 och 2007.

Minst 6 årsvalpar konstaterades i maj 2007. Under vintern 2007/08 kunde minst 4 och max 6 vargar spåras i reviret, inklusive föräldraparet. De svenska spårningarna omfattade sammanlagt 36 km fördelat på 9 dagar under perioden 11 december – 28 februari. Löpblod registrerades den 8 februari. Alfahannen har haft fungerande GPS-halsband (forskningsmärkning) under vintern 2007/08.

Som resultat av en beviljad skydds jakt i Gräsmarksreviret sköts en vuxen vargtik den 8 januari 2008 ca 10 km söder om Gräsmarksreviret. Denna varg var troligen tiken i ett angränsande nyetablerat vargpar, se Bogenreviret nr. 37.

12. Lövsjön – föryngring 2007 (5 vargar)

Lövsjöreviret återfinns norr om Fredriksberg i Dalarnas län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Ett revirmarkerande vargpar registrerades första gången i området säsongen 2004/05. För andra året i rad bekräftades föryngring i reviret sommaren 2007.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp på 5 vargar, inklusive ett intakt alfapar. Lövsjövargarna spårades i totalt 150 km under loppet av 22 dagar under perioden 8 november – 28 mars. Löpblod påvisades endast den 7 februari.

13. Acksjön – föryngring 2007 (5 vargar)

Acksjöreviret är beläget norr om Hagfors, mellan Halgåreviret i väster och Aamäckreviret i öster, i Värmlands län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Vintern 2005/06 registrerades ett nytt revirmarkerande par i detta område men ingen föryngring kunde bekräftas 2006. Påföljande vinter (2006/07) spårades återigen ett revirmarkerande par och föryngring bekräftades för första gången 2007.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av 5 vargar, inklusive ett intakt alfapar. Ett stort överlapp mellan Acksjöreviret och Halgåreviret (se ovan, nr. 9) konstaterades, baserat på GPS-positioner från Halgåtiken samt DNA-analyser av spillningar. Flera spårningar i detta område har inte gått att klassificera till något specifikt revir.

Acksjövargarna spårades åtminstone i 45 km fördelat på 10 dagar under perioden 7 november – 24 mars. Inget löpblod registrerades.

14. Jangen – föryngring 2007 (7 vargar)

Jangenreviret är lokaliserat söder om Nyskogareviret, väster om Ekshärad, mellan Klarälvsdalen och Fryksdalen, i Värmlands län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Det nuvarande Jangenparet ynglade första gången våren 2006 och föryngring konstaterades också våren 2007.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av 7 vargar, inklusive ett intakt alfapar. Alfahannen sköts dock redan den 26 november 2007 efter att skyddsjakt beviljats av Naturvårdsverket. Även den 3 september 2007 sköts en hanvarg, centralt i reviret, i samband med angrepp på en hund och med stöd av 28§ i Jaktlagstiftningen. (Tabell 5.)

Vargarna i Jangenreviret spårades i totalt 67 km under loppet av 13 dagar under perioden 12 november – 4 mars. Inget löpblod registrerades. Inga tecken har registrerats som tyder på att tiken fått sällskap av en ny hanne.

15. Ulriksberg – föryngring 2007 (5-6 vargar)

Ulriksbergsreviret återfinns sydost om Fredriksberg, på båda sidor om länsgränsen mellan Dalarnas län och Örebro län. Reviret omfattar även en liten del av Värmlands län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Föryngring bekräftades 2007, för andra året i rad.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av 5-6 vargar, inklusive alfaparet. Vargarna spårades i totalt 169 km under loppet av 21 dagar under perioden 3 november – 28 mars. Löpblod registrerades 18-31 januari.

Både hannen och tiken hade fungerande GPS-halsband under vintern 2007/08. Alfatiken märktes om i februari 2008 och en tikvalp från den senaste kullen försågs samtidigt med GPS-halsband (forskningsmärkningar). Tikvalpen vandrade ut ur reviret i mitten av april med i huvudsak västlig kurs genom Värmland och i slutet av maj var den på norska sidan av riksgränsen.

16. Loka – föryngring 2007 (6 vargar)

Lokareviret är i grova drag lokaliserat mellan orterna Filipstad, Grythyttan och Karlskoga, på båda sidor om gränsen mellan Örebro län och Värmlands län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Föregående vinter (2006/07) registrerades ett nytt revirmarkerande par i detta område och paret ynglade våren 2007. Lokareviret omfattar de nordvästra delarna av det som tidigare år registrerats som Kilsbergsreviret. Flera spårningar i Loka-Kilsbersområdet under den senaste vintern har inte gått att klassificera till något bestämt revir. DNA-analyser av insamlade spillningar längs spårloppor har emellertid bekräftat revirtillhörigheten i några fall.

Under vintern 2007/08 har en familjegrupp bestående av 6 vargar spårats i Lokareviret, inklusive ett intakt alfapar. Spårningar som säkerställts vara från

Lokavargar omfattade sammanlagt 43 km fördelat på 7 dagar under perioden 16 november – 20 mars. Inget löpblod har med säkerhet registrerats.

17. Kilsbergen – föryngring 2007 (3-4 vargar)

Kilsbergsreviret utbreder sig nordväst om Örebro, mellan Karlskoga och Nora centralt i Örebro län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). För femte året i rad bekräftades föryngring under 2007 (se nedan). Gränsen mellan Kilsbergsreviret och Lokareviret är inte känd och flera spårningar i Loka-Kilsbergsområdet har inte gått att klassificera till något av reviren.

En ensam revirmarkerande varg har spårats långa sträckor i november 2007, i den centrala delen av Kilsbergsreviret. Under senaste vintern har även tre vargar spårats långa sträckor utan att revirmarkeringar noterats, varför det är troligt att denna grupp inte innehöll något alfadjur. Vinterns spårningar har inte kunnat påvisa ett intakt alfapar i Kilsbergen.

Med tillstånd av Naturvårdsverket avlivades en oskygg varg den 15 mars, strax norr om Lindesberg (tabell 5). Undersökning av vargkroppen visade att det var en valp, född 2007 (Peter Mortensen, NRM, pers.medd.) och DNA-analyser bekräftade att vargen härstammade från just Kilsbergsreviret. Således kan föryngring i Kilsbergen för 2007 anses bekräftad.

18. Edleskog – föryngring 2007 (3 vargar)

Detta revir är beläget väster om Åmål, i Västra Götalands län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Revirets gränser är bristfälligt kartlagda. Föregående vinter registrerades ett nytt revirmarkerande par i området, och spårningarna sträckte sig då även in en liten bit i Värmlands län. Föryngring bekräftades för första gången 2007.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av 3 vargar, inklusive ett intakt alfapar. Sammanlagt spårades vargarna i 24 km fördelat på 12 dagar under perioden 7 oktober – 20 mars. Löpblod konstaterades 30 januari-6 februari.

19. Hasselfors – föryngring 2007 (5 vargar)

Hasselforsreviret är lokaliserat söder om Degerfors i sydvästra delen av Örebro län. En liten del av reviret har den senaste vintern även berört Västra Götalands län. (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Föryngring konstaterades för 2007, vilket var åttonde året i rad med föryngring i reviret. Alfadjuren har dock inte varit desamma genom åren. Förra säsongen 2006/07 konstaterades en ny parbildning i reviret.

Vintern 2007/08 spårades en familjegrupp bestående av 5 vargar inklusive ett intakt alfapar. Vargarna spårades i åtminstone 87 km fördelat på minst 10 dagar under perioden 13 november – 6 februari. Löpblod registrerades 2 januari-6 februari.

Hur långt Hasselforsreviret har sträckt sig åt nordväst under den senaste vintern är inte klarlagt. Spårningar av ett revirmarkerande par söder om Björneborg kan röra sig

om Hasselforsvargar men indikationer finns på att det kan vara fråga om ett nyetablerat, eget revir i trakterna av Björneborg (se nedan, nr.39).

20. Dals Ed södra – osäker familjegrupp (2-4 vargar)

Dals Ed södra-reviret återfinns i grova drag mellan orterna Ed och Färgelanda i Västra Götalands län (Tabell 4, Figur 1, 2, 3 & 4). Vintern 2006/07 noterades tecken på en uppsplittring av det gamla Dals Ed-Haldenreviret i två olika revir, ett i norr och ett i söder. Detta har bekräftats under den senaste vintern och det nordliga av de två reviren har fortsatt benämnts Dals Ed-Haldenreviret, medan det sydliga kallas Dals Ed södra. Under vintern 2007/08 har det spårats ett revirmarkerande par i det *nordliga* Dals-Ed-Haldenområdet och DNA-analyser av insamlad spillning har visat att det *inte* är det gamla Dals Ed-Haldenparet som hävdats revir i detta område. (Se nedan, nr. 33.)

Den gamla Dals Ed-Haldenhannen, som saknar svans (!), har fotograferats centralt i området den 4 juni 2007. En ej kvalitetssäkrad synobservation gällande en svanslös varg finns även i området, från början av april 2008. Den gamla Dals Ed-Haldentiken, som haltade kraftigt i flera år, har inte spårats den senaste vintern, men spårades i slutet av föregående vinter (2006/07).

Under vintern 2007/08 har ett revirmarkerande par spårats upprepade gånger i området under januari, februari och mars. Den sammanlagda spårade sträckan uppgick till 16,5 km. Dessutom har det flera gånger under vintern (november, januari, februari och mars) spårats både en och två vargar utan att revirmarkeringar noterats, vilket indikerar att det även kan ha funnits fler vargar som tillhört reviret. I så fall kan det antingen vara valpar födda 2007 eller kvardröjande ungdjur från någon tidigare kull i Dals Edsområdet, och/eller mer långväga vandringsvargar. Mer än två vargar i sällskap har dock inte spårats någon gång under vintern 2007/08.

REVIRMARKERANDE PAR

21. Håckren (2 vargar)

Nytt revirmarkerande par med tillhåll huvudsakligen söder om Håckrenmagasinet, väster om Storsjön i Jämtland län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Båda vargarna sköts med tillstånd av Naturvårdsverket den 29 februari 2008 (tabell 5). Sammanlagt spårades vargarna i 97 km under 14 dagar under perioden 7 – 29 februari. Löpblod registrerades vid två tillfällen.

22. Naggen (2 vargar)

Naggenreviret är beläget sydost om Ånge, på båda sidor om länsgränsen mellan Västernorrlands län och Gävleborgs län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Säsongen 2005/06 konstaterades föryngring i Naggenreviret, men utan intakt alfapar, då hannen sköts i september 2005. Säsongen 2006/07 registrerades åter ett intakt revirmarkerande par i området och DNA bekräftade att det var samma tik som tidigare år men med en ny hanne.

Vintern 2007/08 kunde ett revirmarkerande par endast bekräftas under november månad. Under januari återfanns bara ett ensamt revirmarkerande djur och på senvintern hittades ingen revirmarkerande varg alls i Naggenreviret. Sammanlagt spårades Naggenvargarna i minst 14 km fördelat på 5 dagar. Inget löpblod registrerades.

23. Fulufjället (2 vargar)

Nytt revirmarkerande par med tillhåll öster om Fulufjället, sydost om Särna, i norra Dalarnas län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). De båda föregående vintrarna 2005/06 och 2006/07 spårades en ensam revirmarkerande varg i detta område.

Vargparet i Fulufjället spårades vintern 2007/08 i sammanlagt 91 km under 19 dagar under perioden 11 nov – 30 mars. Löpblod noterades 16 och 17 februari.

24. Galven (2 vargar)

Nytt revirmarkerande par norr om orterna Alfta och Bollnäs i Gävleborgs län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Reviret gränsar i väster till Voxnareviret (se ovan, nr. 3).

Vintern 2007/08 har Galvenparet spårats i sammanlagt 56 km under loppet av 10 dagar under perioden 20 december – 27 mars. Löpblod har inte registrerats vid något tillfälle.

25. Våmhus (2 vargar)

Våmhusreviret, även kallat Våmådalen, är lokaliserat nordväst om Orsa i Dalarnas län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Liksom de två föregående vintrarna 2005/06 och 2006/07 spårades ett revirmarkerande par i detta område även under vintern 2007/08. Ingen föryngring har således konstaterats.

Vintern 2007/08 spårades Våmhusparet i sammanlagt 87 km fördelat på 14 dagar under perioden 5 november – 26 mars. För andra året i rad registrerades inget löpblod i tikens urin.

26. Juvberget (2 vargar)

Juvbergsreviret återfinns väster om Klarälven i den nordligaste delen av Värmlands län samt i angränsande delar av Hedmarks fylke i Norge (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Liksom föregående säsonger registrerades ett revirmarkerande par under vintern 2007/08. I samband med märkning vintern 2005/06 konstaterades det att hannen i paret saknar synliga testiklar (kryptorkid) och således är steril. Inga tecken på föryngring har heller påträffats i reviret. Under vintern 2007/08 har hannen haft en fungerande radiosändare (forskningsmärkning).

Vintern 2007/08 spårades Juvbergsparet i 5 km under tre dagar; 16 november, 17 januari och 15 februari.

27. Sången (2 vargar)

Nytt revirmarkerande par väster om Leksand i Dalarnas län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Reviret gränsar i väster till Görsjöreviret (se ovan, nr. 7).

Vintern 2007/08 spårades Sångenparet i sammanlagt 138 km fördelat på 19 dagar under perioden 3 november – 25 mars. Löpblod registrerades 28 januari-5 mars.

28. Äppelbo (3 vargar)

Nytt revirmarkerande par söder om orterna Malung och Äppelbo i Dalarnas län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Vid en spårning av paret den 5 december 2007 hittades en vuxen hanvarg illegalt skjuten (tabell 5). Tiden därefter kunde bara en ensam revirmarkerande varg återfinnas, men vid en spårning den 4 februari var det åter två revirmarkerande vargar tillsammans, liksom resterande del av vintersången.

Under vintern 2007/08 spårades Äppelbovargarna sammanlagt i 131 km fördelat på 21 dagar under perioden 16 november – 23 mars. Löpblod har inte registrerats vid någon spårning.

29. Aamäck (2 vargar)

Aamäckreviret utbreder sig mellan Hagfors och Fredriksberg på båda sidor om länsgränsen mellan Värmlands län och Dalarnas län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Reviret har den senaste vintern gränsat till 6 andra vargrevir; Acksjön och Halgån i väster och nordväst, Äppelbo i norr, Lövsjön i nordost, Ulriksberg i sydost och Sandsjön i söder. Tiken i Aamäckparet radiomärktes som valp i februari 2006 i Gräsmarksreviret i västra Värmland. Hon utvandrade vid drygt ett års ålder och etablerade sig i Aamäckreviret under hösten 2006. Vintern 2006/07 visade spårningarna att hon hade sällskap av en hane, men ingen förnygring skedde 2007. I februari 2008 försågs tiken med ett nytt GPS-halsband (forskningsmärkning).

Flera spårningar i gränstrakterna mellan Aamäck och omgivande revir har inte med säkerhet kunnat klassificeras till något visst revir, men under vintern 2007/08 spårades Aamäckparet åtminstone i 164 km fördelat på 19 dagar under perioden 25 november – 23 mars. Löpblod registrerades 7 februari-18 mars.

30. Kloten (2 vargar)

Nytt revirmarkerande par med tillhåll i skogslandet mellan Fagersta och Kopparberg. Reviret berör tre olika län; Dalarna, Örebro och Västmanland (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Tiken försågs med GPS-halsband i februari 2008 (forskningsmärkning). Hon radiomärktes första gången som knappt ettårig valp i mars 2005, i Uttersbergsreviret (se nr. 32) och utvandrade till det angränsande Klotenområdet under sommaren 2006, vid drygt två års ålder. Under hela den påföljande vintern (2006/07) spårades hon ensam utan sällskap.

Vintern 2007/08 registrerades ett revirmarkerande par redan på första spårsnön. Paret spårades sammanlagt i 25 km fördelat på 7 dagar under perioden 3 november – 26 mars. Inget löpblod blev registrerat.

31. Sandsjön (2 vargar)

Ett nytt revirmarkerande vargpar har under vintern 2007/08 spårats i skogarna sydväst om Lesjöfors i östra delen av Värmlands län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Sandsjöparets revir gränsar i norr till Aamäckreviret och flera spårningar i detta gränsområde har inte varit möjliga att klassificera till något bestämt revir. Indikationer finns även på att ytterligare ett nytt revirmarkerande par (Mögsjön, se nedan, nr. 38) etablerat sig sent i mars, söder om Sandsjöreviret. I bästa fall kan detta kvalitetssäkras genom kommande DNA-analyser och redovisas i en slutrapport.

Under vintern 2007/08 har det totalt i Sandsjöområdet spårats 134 km vargspår. Av dessa kan med säkerhet 39 km föras till Sandsjöreviret, fördelat på 7 dagar under perioden 24 januari – 28 mars. Löpblod registrerades den 7 februari.

32. Uttersberg (2 vargar)

Uttersbergsreviret är beläget öster om Lindesberg, på båda sidor av länsgränsen mellan Örebro län och Västmanlands län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Ingen föryngning konstaterades 2007, men de tre föregående åren (2004, 2005 och 2006) har föryngning bekräftats.

Vintern 2007/08 registrerades således ett revirmarkerande par, där både tiken och hannen har varit försedda med fungerande GPS-halsband (forskningsmärkning). Uttersbergsvargarna spårades i sammanlagt 14 km under loppet av 7 dagar under perioden 16 oktober – 27 mars och löpblod registrerades den 31 januari.

33. Dals Ed-Halden (2 vargar)

Det svensk-norska Dals Ed-Haldenreviret återfinns i området väster om sjön Stora Le, i Dalsland och Västra Götalands län samt i de sydöstligaste delarna av Haldens kommun i Østfold fylke i Norge (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). I detta område har stationära, revirhävande vargar registrerats varje vinter sedan 1996/97. Föryngning har bekräftats för de flesta av åren, senast 2006. Vintern 2006/07 noterades tecken på en uppsplittring i två olika revir, ett i norr och ett i söder. Detta har bekräftats under den senaste vintern och det nordliga av de två reviren har fortsatt benämnts Dals Ed-Haldenreviret medan det sydliga har kallats Dals Ed södra (se ovan, nr. 20).

Under vintern 2007/08 har det spårats ett revirmarkerande par i Dals-Ed-Haldenområdet. DNA-analyser av insamlad spillning har visat att det inte längre är det gamla Dals Ed-Haldenparet som hävdar detta område. Sammanlagt spårades paret i 41 km fördelat på 14 dagar under perioden 17 november – 30 mars. Inget löpblod registrerades.

34. Kroppefjäll (2 vargar)

Kroppefjällsreviret återfinns i Dalsland, mellan orterna Färgelanda och Mellerud i Västra Götalands län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Ända sedan säsongen 2002/03 har området hyst revirmarkerande vargar. Föryngring har dock bara konstaterats under två år (2004 och 2006). Föregående vinter registrerades en familjegrupp bestående av 5 vargar, inklusive ett intakt alfapar, men trots detta kunde ingen föryngring konstateras för 2007.

Vintern 2007/08 påvisades således ingen familjegrupp utan bara ett revirmarkerande par. Sammanlagt spårades Kroppefjällsvargarna i 57 km fördelat på 11 dagar under perioden 19 november – 28 mars. Löpblod registrerades den 4 februari.

OSÄKRA REVIRMARKERANDE PAR

35. Vassjön (0-2 vargar)

I slutet av vintern 2007/08, efter inventeringsperioden slut, spårades ett revirmarkerande vargpar öster om Noppikoski, norr om Orsa, på ömse sidor av länsgränsen mellan Dalarnas län och Gävleborgs län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Det är oklart om detta var fråga om ett nytt par eller om det kan ha varit fråga om något av de närliggande reviren Siljansringen eller Tenskog. Framtida DNA-analyser av insamlade spillningar kan förhoppningsvis ge svar på denna fråga och redovisas i en slutrapport.

Vargarna spårades i 12 km fördelat på 4 dagar under perioden 27 mars – 2 april. Inget löpblod registrerades.

36. Ockelbo (1-2 vargar)

Ockelboreviret har över åren varit lokaliserat huvudsakligen mellan Åmot och Kilafors, nordväst om Ockelbo i södra delen av Gävleborgs län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Reviret berör både Hälsingland och Gästrikland. Ett revirmarkerande par noterades här första gången vintern 2000/01. Genom DNA-analyser har det konstaterats vara samma par i reviret åtminstone t.o.m. vintern 2006/07. Tidigare har det dokumenterats att tiken i paret är dotter till den finsk-ryska varg som ynglade i trakten av Gillhov i Jämtland åren 1991-93. Vintern 2006/07 var med andra ord Ockelbotiken 13,5-15,5 år gammal! Föryngring i Ockelboreviret har emellertid endast bekräftats två gånger, 2001 och 2003. Trots att ett revirmarkerande spårades föregående vinter kunde ingen föryngring bekräftas för 2007.

Antalet vargar och deras status i Ockelboreviret under vintern 2007/08 är inte klarlagt. Upprepade gånger har spårningarna omfattat två vargar som gått tillsammans, men inte någon gång har det gått att säkerställa att båda vargarna har revirmarkerat. I de flesta fall har det bara varit en av vargarna som markerat. I januari spårades ömsom en ensam varg och ömsom 2 vargar. Inga spårningar finns från februari eller mars.

I områden som tidigare år tillhört Ockelborevirets västra delar har några spårningar den senaste vintern dessutom visat sig handla om vargar från Amungenreviret (se ovan, nr 5).

Slutsatsen blir att det åtminstone funnits en ensam revirmarkerande varg i Ockelboreviret vintern 2007/08 men indikationer på en parbildning finns också. Kommande DNA-analyser kan förhoppningsvis ge mer information och redovisas i en slutrapport.

Sammanlagt omfattar de spårningar som bedömts tillhöra Ockelbo 21 km fördelade på 7 dagar under perioden 12 december – 26 januari.

37. Bogen-Eidskog (1-2 vargar)

Detta revir är nytt för säsongen och återfinns norr om Arvika i västra delen av Värmlands län samt i angränsande delar av Hedmark fylke i Norge (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Bogenreviret gränsar i norr till Gräsmarksreviret.

Den 12 och 13 december 2007 spårades två revirmarkerande vargar tillsammans inom Gräsmarksreviret sydvästligaste del. Vargarna var sannolikt *inte* alfaparet i Gräsmark då GPS-positionerna från Gräsmarkshannen under de aktuella dagarna visade dålig överensstämmelse med spårningarna. Den 8 januari sköts en vuxen vargtik, som ett resultat av beviljad skydds jakt i Gräsmarksreviret (tabell 5). Vargen sköts dock ca 10 km utanför (söder om) Gräsmarksreviret. Både före och efter skyddsjakten spårades 4 vargar i Gräsmark, inklusive ett intakt alfapar. I Bogenområdet, söder om Gräsmarksreviret, kunde däremot inget vargpar hittas efter skyddsjakten. En ensam revirmarkerande varg spårades dock vid flera tillfällen, sammanlagt i 26 km fördelat på 5 dagar under perioden 5 februari – 28 mars. Inget löpblod registrerades.

Vintern 2007/08 har således en ensam varg hävdat revir söder om Gräsmarksreviret, men det är sannolikt att det i början av vintern var ett revirmarkerande par i området.

38. Mögsjön (0-2 vargar)

I slutet av mars 2008 gjordes observationer som kan tyda på att ett nytt revirmarkerande par etablerat sig i skogarna väster om Filipstad i östra delen av Värmlands län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Särskiljning gentemot Sandsjöparet (se ovan, nr. 31) blev dock inte säkerställd. Eventuellt kan kommande DNA-analyser ge klarhet i huruvida det är fråga om ett eget revir.

39. Björneborg (1-2 vargar)

Under vintern 2007/08 har flera vargspårningar, bla av ett revirmarkerande par, gjorts inom ett begränsat område söder om E-18 mellan Kristinehamn och Karlskoga i sydöstra delen av Värmlands län och angränsande delar av Örebro län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Antalet vargar och deras sociala status är dock inte helt klarlagt.

Spårningar av ett revirmarkerande par gjordes i mars 2008 och indikerar att det kan vara fråga om ett nyetablerat par i Björneborgsområdet, men dessa spårningar har inte särskiljts från Hasselforsparet (se ovan, nr. 19).

DNA-analyser från spillningar insamlade under spårning i november 2007 påvisade tre olika vargar, varav två härstammar från Hasselforsreviret (en tik samt en av okänt kön). Den tredje vargen visade sig härstamma från Filipstadsreviret, där föryngring senast skedde 2003. Inga revirmarkeringar noterades vid spårningarna i november. Värt att notera är att Filipstadsvargen identifierades redan två år tidigare (vintern 2005/06) genom DNA från spillning insamlad i en spårlopp efter två vargar i trakten av Gullspång, drygt 25 km söderut, vilket tyder på att denna varg är stationär i området. I perioden december-februari finns inga kvalitetssäkrade spårningar från området runt Björneborg, men flera rapporter från allmänheten rörande 2 vargar finns från januari och början av mars. Kommande DNA-analyser av spillningar insamlade under spårningarna i mars 2008 kan förhoppningsvis ge svar på frågan om det är ett nytt revirmarkerande par eller om det är fråga om Hasselforsparet.

Den 26 december 2007 hittades en kraftigt skabbangripen död varg sydväst om Björneborg (tabell 5).

40. Bredfjället (1-2 vargar)

Bredfjällsreviret återfinns norr om Kungälv och Göteborg i Västra Götalands län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). I detta område spårades en ensam revirmarkerande varg ett par gånger i januari och februari 2008. I senare halvan av mars spårades i samma område ett revirmarkerande par. Huruvida detta par redan var etablerat under ordinarie inventeringsperiod (oktober-februari) är dock osäkert.

Sammanlagt spårades varg i Bredfjället i minst 21 km fördelat på 8 dagar under perioden 6 januari – 28 mars. Löpblod registrerades 19 mars.

41. Örby (0-2 vargar)

Detta område är lokaliserat till trakterna sydost om Kinna, i södra delen av Västra Götalands län och vidare söderut mot länsgränsen till Hallands län (Tabell 4, Figur 2, 3 & 4). Sammanlagt har tre-fyra spårningar gjorts gällande ett revirmarkerande par och samtliga härrör från senare halvan av mars 2008, dvs efter avslutad inventeringsperiod. Indikationer finns dock på att paret fanns etablerat redan i början av februari, men detta är inte säkerställt. Inget DNA-material finns insamlat från Örbyområdet.

Sammanlagt spårades ett revirmarkerande par i detta område i ca 10 km fördelat på 3 dagar (18, 23 och 27 mars). Inget löpblod registrerades.

ÖVRIGA STATIONÄRA VARGAR

42. Pirttijärvi (Överkalix) (1 varg)

En ensam stationär hanvarg med tillhåll öster om Kalixälven, huvudsakligen mellan Korpilombolo och Överkalix, i Norrbottens län (Tabell 4, Figur 2 & 3). Vargen försågs med GPS-halsband i mars 2007 (förvaltningsmärkning i regi av länsstyrelsen) och har via DNA-analyser konstaterats vara en invandrare från den finsk/ryska populationen.

Under vintern 2007/08 har Pirttijärvivargen mestadels följts via GPS-positioner. Spårningarna har endast omfattat någon enstaka kilometer.

Vargen avlivades med tillstånd av Naturvårdsverket den 4 februari 2008 (tabell 5).

43. Haverö (1 varg)

Vintern 2007/08 spårades för tredje året i rad en ensam revirmarkerande varg väster om Ramsjö, i både Gävleborgs län och Västernorrlands län (Tabell 4, Figur 2 & 3).

Vargen spårades endast i 6 km fördelat på 2 dagar; 23 januari och 15 februari. Inget löpblod registrerades. Trots flera försök under senare delen av vintern kunde ingen varg återfinnas.

44. Tansen (1 varg)

Under vintern 2007/08 har en ensam varg spårats inom ett begränsat område sydväst om Borlänge i Dalarnas län (Tabell 4, Figur 2 & 3). Regelbundna revirmarkeringar har noterats vid åtminstone en av spårningarna. Sammanlagt spårades varg i Tansenområdet i 54 km under 4 dagar; 9 januari, 27 februari, 8 mars och 19 mars. Inget löpblod registrerades.

45. Djurskog-Römskog (1 varg)

Djurskog-Römskogsreviret är beläget i västra delen av Värmlands län, norr och nordväst om Årjäng i Sverige samt i angränsande delar av Östfold och Akershus fylken i Norge (Tabell 4, Figur 2 & 3).

Vintern 2005/06 var Djurskog och Römskog två olika vargrevir som gränsade till varandra. En familjegrupp bestående av 4 vargar registrerades i Djurskogsreviret och ett revirmarkerande par i Römskogsreviret. Föryngring kunde inte bekräftas i Djurskogsreviret 2005 och endast ett alfdjur kunde med säkerhet spåras den vintern. Under vintern 2006/07 fanns inga tecken på mer än ett vargrevir i området och spårningarna påvisade minst 2, max 3 vargar.

Vintern 2007/08 spårades en ensam revirmarkerande varg i Djurskog-Römskogsområdet. Vargen spårades uteslutande av norsk inventeringspersonal,

huvudsakligen i Norge, men ett par av dessa spårningar korsade även riksgränsen in i Värmlands län.

OSÄKRA ÖVRIGA STATIONÄRA VARGAR

46. Sysseleback (0-1 varg)

I detta område, som är beläget öster om Klarälven i nordligaste Värmlands län (Tabell 4, Figur 2 & 3), har det av och till under de senaste 10 åren funnits stationär vargförekomst. Under minst tre av dessa säsonger har ett stationärt vargpar registrerats i området, men endast ett år har föryngring bekräftats (Tisjöreviret 2005). Vintern 2006/07 noterades ingen stationär varg.

Under den senare halvan av mars 2008, det vill säga efter inventeringsperiodens slut, har en ensam revirmarkerande varg spårades i området. Området har inventerats upprepande gånger tidigare under vintern utan att något vargspår påträffats. Sammanlagt spårades vargen i 9 km under 3 dagar; 17, 18 och 23 mars. Löpblod registrerades den 17 mars.

47. Gimmen (0-1 varg)

En ensam varg har under senare delen av vintern 2007/08 spårats flera gånger i ett område mellan Falun och Leksand i Dalarnas län (Tabell 4, Figur 2 & 3). Inga revirmarkeringar har registrerats varför det är osäkert om vargen har etablerat sig permanent i området.

Sammanlagt spårades varg i detta område i 12 km fördelat på 8 dagar under perioden 27 februari – 24 mars. Inget löpblod registrerades.

48. Lerum (0-1 varg)

Detta område är beläget sydväst om Lerum, alldeles öster om Göteborg, i Västra Götalands län (Tabell 4, Figur 2 & 3). På grund av snöbrist finns inga kvalitetssäkrade vargobservationer från vintern 2007/08 i detta område, men indikationer på en stationär varg finns genom att ett flertal rapporter från allmänheten inkommit till länsstyrelsen under december, januari, mars och april inom detta relativt begränsade område.

INVANDRING AV VARG FRÅN FINLAND/RYSSELAND

Förutom den redan kända invandraren, som sedan ett par år tillbaka etablerat revir i trakten norr om Överkalix, i Norrbottens län (se ovan, Pirttijärvi, revir nr. 42) har ytterligare en varg av finsk/rysk härkomst identifierats under vintern 2007/08. Den vargen spårades i januari 2008 i trakten av Varjisträsk i Norrbottens län och dess härkomst kunde bestämmas genom DNA-analys av i fält insamlat provmaterial. I slutet av mars 2008 spårades en varg söder om Skellefteå i Västerbottens län och DNA-analyser kunde fastställa att det var fråga om samma varg som tidigare under vintern hade spårats i Norrbottens län, ca 200 km norrut. (Figur 7.)

DNA-analyser av två insamlade spillningar i närheten av Älvdalen i Dalarnas län den 1 och 30 september 2007 påvisade ytterligare en finsk/rysk varg. Denna varg är dock känd sedan tidigare, identifierad första gången i nordöstra Norrbotten i december 2006 och därefter både i Gällivare kommun (januari 2007) och Storumans kommun (februari 2007) samt i Rättviks kommun (juli 2007). (Figur 7.)

Allt DNA-material insamlat i fält under vintern 2007/08 är i skrivande stund inte analyserat, varför fler finsk/ryska vargar kan komma att upptäckas vartefter analyserna fortskrider.

DÖDA VARGAR

Under *vinterperioden* 2007/08 (oktober-april) har 13 döda vargar registrerats i Sverige. Av dessa kan 7-9 klassas som stationära vargar, tillhörande någon av kategorierna familjegrupper, revirmarkerande par eller övriga stationära vargar.

Av de totalt 13 döda vargarna blev alla utom två skjutna; 7 med tillstånd av Naturvårdsverket, 3 med stöd av 28§ i Jaktlagstiftningen. En varg blev illegalt skjuten. Dödsorsak för de övriga två vargarna var trafik och skabb. (Tabell 5.)

TABELLER

Tabell 1. Antal bekräftade föryngringar av varg samt antal familjegrupper och revirmarkerande par som registrerades i Sverige under vintern 2007/08, samt fördelningen av respektive kategori med avseende på gränsområdet mellan Sverige och Norge. Observera att antalet föryngringar ej kan adderas till antalet familjegrupper och revirmarkerande par eftersom föryngringarna har skett i de revir som klassificerats som familjegrupper.

Social status	Sverige (inkl. gränsområdet)	Sverige	Gränsområdet Sverige/Norge
Föryngringar	19	18	1
Familjegrupper	19-20	18-19	1
Revirmarkerande par	14-21 *	12-19 *	2

*) sju osäkra par är inkluderade i maxsiffran.

Tabell 2. Antalet stationära vargindivider som registrerats i Sverige (inklusive gränsrevir) under vintern 2007/08 (okt-feb), fördelade på de olika kategorierna familjegrupper, revirmarkerande par och övriga stationära vargar.

Social status	Antal vargar (min.-max.)
Familjegrupper	95-106
Revirmarkerande par	33-43
Övriga stationära vargar	4-7
Summa stationära vargar	132-156

Tabell 3. Den svenska vargpopulationens utveckling de senaste fyra säsongerna, med avseende på antal föryngringar, antal revir med familjegrupper eller revirmarkerande par, antal individer i revir med familjegrupper eller revirmarkerande par samt det totala antalet stationära individer.

Säsong	Föryngringar	Revir med familjegrupper eller par	Antal vargar i familjegrupper eller par	Antal stationära vargar totalt
2004/05	11	24	97-101	101-109
2005/06	13	27-28	105-111	114-124
2006/07	15	28-29	101-116	112-129
2007/08	19	33-41	128-149	132-156

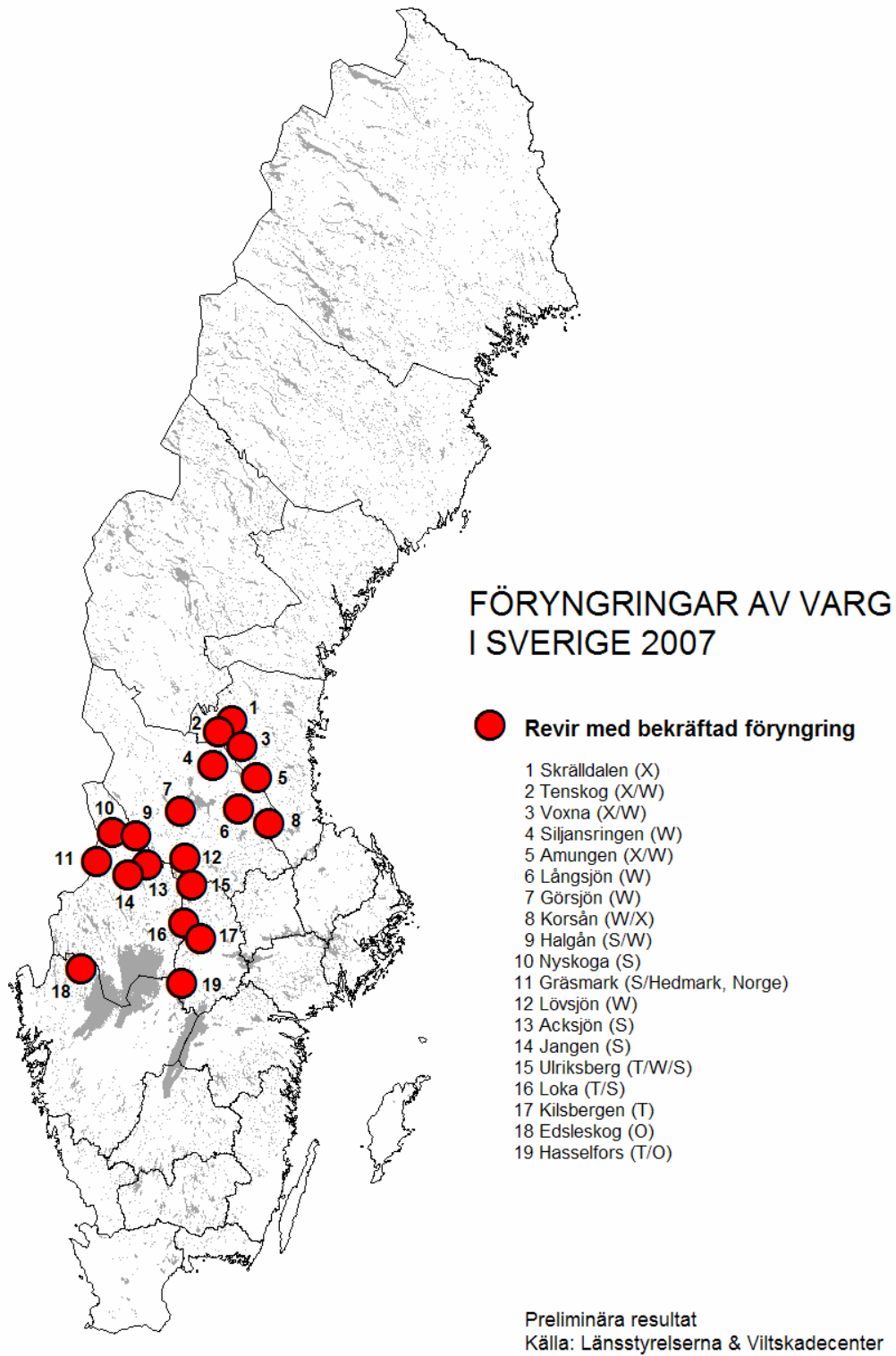
Tabell 4. Stationär vargförekomst i Sverige vintern 2007/08 (okt.-feb.). Antalet redovisade individer inkluderar kända döda vargar under vintern. Numreringen överensstämmer med text och kartor.

Nr i Fig.	Kategori	Revir	Län	Föryng-ring 2007	Antal individer	
					Min	Max
1	Familjegrupp	Skrälldalen	X	Ja	4	4
2	Familjegrupp	Tenskog	X/W	Ja	3	3
3	Familjegrupp	Voxna	X/W	Ja	8	8
4	Familjegrupp	Siljansringen	W	Ja	7	7
5	Familjegrupp	Amungen	X/W	Ja	5	6
6	Familjegrupp	Långsjön	W	Ja	4	4
7	Familjegrupp	Görsjön	W	Ja	5	7
8	Familjegrupp	Korsån	W/X	Ja	6	6
9	Familjegrupp	Halgån	S/W	Ja	3	5
10	Familjegrupp	Nyskoga	S	Ja	5	5
11	Familjegrupp	Gräsmark	S/Norge	Ja	4	6
12	Familjegrupp	Lövsjön	W	Ja	5	5
13	Familjegrupp	Acksjön	S	Ja	5	5
14	Familjegrupp	Jangen	S	Ja	7	7
15	Familjegrupp	Ulriksberg	T/W/S	Ja	5	6
16	Familjegrupp	Loka	T/S	Ja	6	6
17	Familjegrupp	Kilsbergen	T	Ja	3	4
18	Familjegrupp	Edsleskog	O	Ja	3	3
19	Familjegrupp	Hasselfors	T/O	Ja	5	5
20	Familjegrupp ?	Dals Ed södra	O	?	2	4
Delsumma:		19-20		19	95	106
21	Revm. par	Häckren	Z	Nej	2	2
22	Revm. par	Naggen	Y/X	Nej	2	2
23	Revm. par	Fulufjället	W	Nej	2	2
24	Revm. par	Galven	X	Nej	2	2
25	Revm. par	Våmhus	W	Nej	2	2
26	Revm. par	Juvberget	S/Norge	Nej	2	2
27	Revm. par	Sången	W	Nej	2	2
28	Revm. par	Äppelbo	W	Nej	3	3
29	Revm. par	Aamäck	S/W	Nej	2	2
30	Revm. par	Kloten	W/T/U	Nej	2	2
31	Revm. par	Sandsjön	S	Nej	2	2
32	Revm. par	Uttersberg	U/T	Nej	2	2
33	Revm. par	Dals Ed-Halden	O/Norge	Nej	2	2
34	Revm. par	Kroppefjäll	O	Nej	2	2
35	Revm. par ?	Vassjön	X/W	Nej	0	2
36	Revm. par ?	Ockelbo	X	Nej	1	2
37	Revm. par ?	Bogen-Eidskog	S/Norge	Nej	1	2
38	Revm. par ?	Mögsjön	S	Nej	0	2
39	Revm. par ?	Björneborg	S/T	Nej	1	2
40	Revm. par ?	Bredfjället	O	Nej	1	2
41	Revm. par ?	Örby	O/N	Nej	0	2
Delsumma:		14-21		0	33	43
42	Övrig stationär	Pirttijärvi	BD	Nej	1	1
43	Övrig stationär	Haverö	X/Y	Nej	1	1
44	Övrig stationär	Tansen	W	Nej	1	1
45	Övrig stationär	Djurskog/Römskog	Norge/S	Nej	1	1
46	Övrig stationär ?	Sysslebäck	S	Nej	0	1
47	Övrig stationär ?	Gimmen	W	Nej	0	1
48	Övrig stationär ?	S Lerum	O	Nej	0	1
Delsumma:		4-7		0	4	7
Summa stationära ind:					132	156

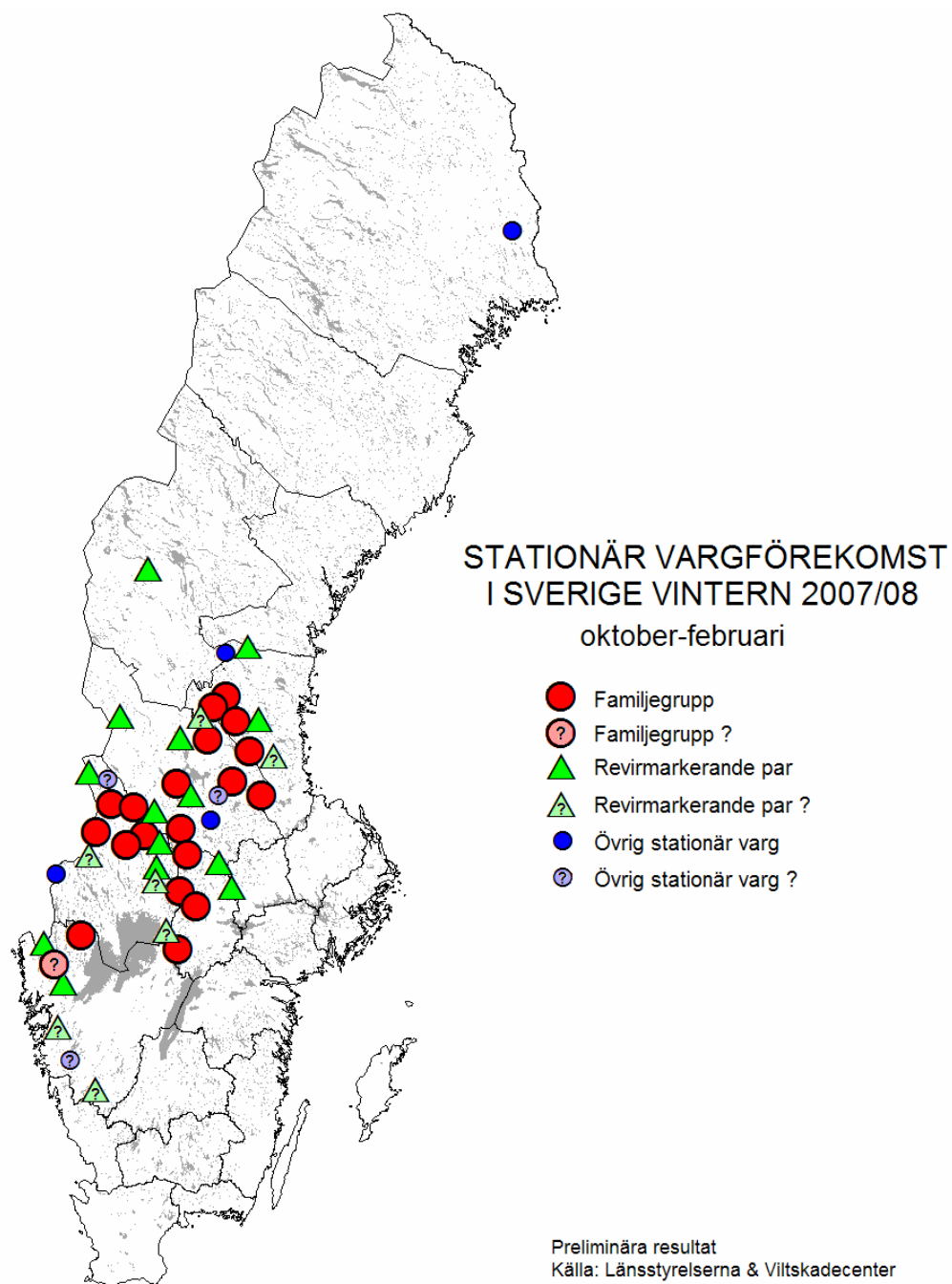
Tabell 5. Kända döda vargar i Sverige under vinterperioden 2007/08 (oktober-april).

Nr	Fynddatum	Plats	Län	Revir	Kön	Dödsorsak	Anmärkning
1	2007-10-09	N Bjursås	Dalarna	Långsjön	Tik	Skjuten	Med stöd av §28. Alfatik.
2	2007-10-20	NO Solberg	V-norr	Utanför	Hanne	Skjuten	Med stöd av §28
3	2007-11-26	V Ekshärad	Värml	Jangen	Hanne	Skjuten skyddsjakt	Alfahanne
4	2007-12-05	NV Äppelbo	Dalarna	Äppelbo	Hanne	Skjuten illegalt	Hanne i revirm.par
5	2007-12-26	SV Bäckhammar	Värml	Björneborg	Hanne	Skabb	Hittad död vid åtel
6	2008-01-08	NO Charlottenberg	Värml	Bogen ?	Tik	Skjuten skyddsjakt	Trol. tik i nytt par
7	2008-02-04	N Överkalix	N-bott	Pirrtjärvi	Hanne	Skjuten skyddsjakt	Östlig invandrare.
8	2008-02-29	Oviksfjällen	Jämtl	Häckren	Hanne	Skjuten skyddsjakt	Hanne i revirm.par
9	2008-02-29	Oviksfjällen	Jämtl	Häckren	Tik	Skjuten skyddsjakt	Tik i revirm.par
10	2008-03-03	Voxnareviret	Gävle	Voxna	Hanne	Skjuten skyddsjakt	
11	2008-03-15	N Lindesberg	Örebro	Utanför	Hanne	Skjuten skyddsjakt	Född i Kilsbergen 2007
12	2008-03-19	Ö Avesta	Dalarna	Utanför	Hanne	Trafik bil	
13	2008-04-06	SO Solberg	V-norr	Bullmark	Hanne	Skjuten	Med stöd av §28

FIGURER

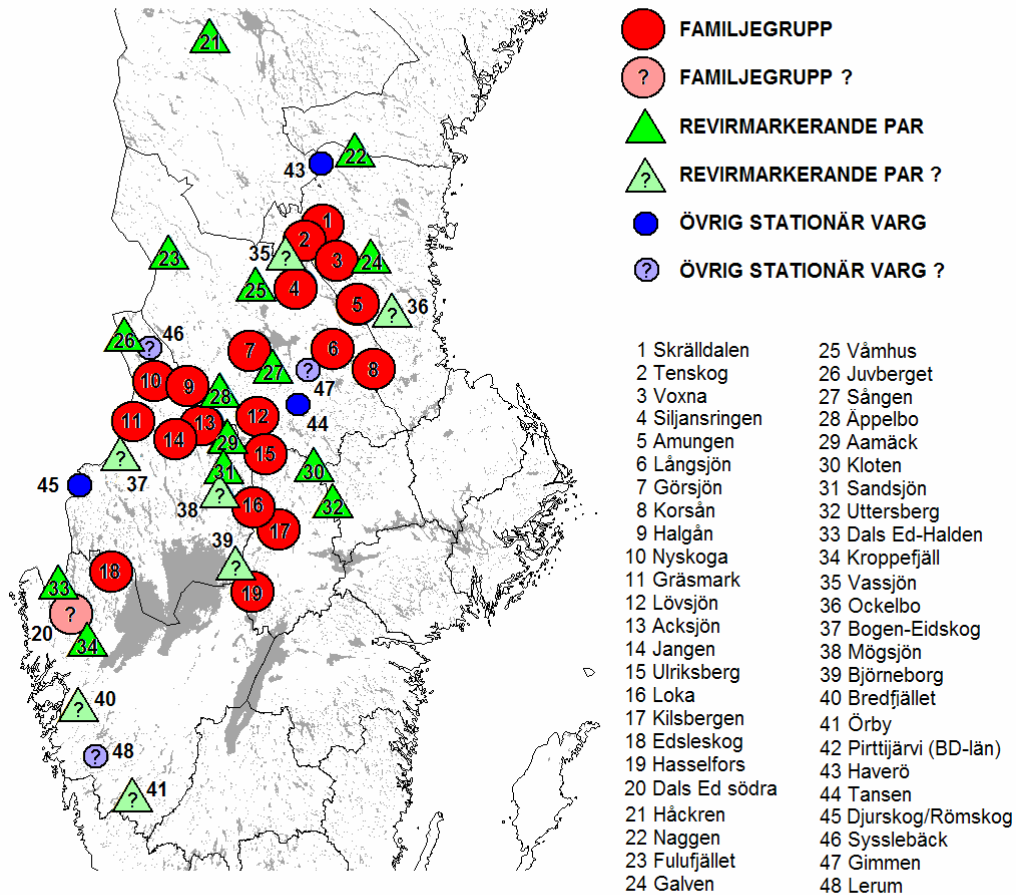
Figur 1. Den geografiska fördelningen av de 19 revir med bekräftad föryngring av varg i Sverige under 2007. Numreringen överensstämmer med texten, figur 3 och 4 samt tabell 4.

Figur 2. Den geografiska fördelningen av revir med stationär vargförekomst i Sverige under vintern 2007/08 (oktober-februari).

STATIONÄR VARGFÖREKOMST I DET SVENSKA KÄRNOMRÅDET

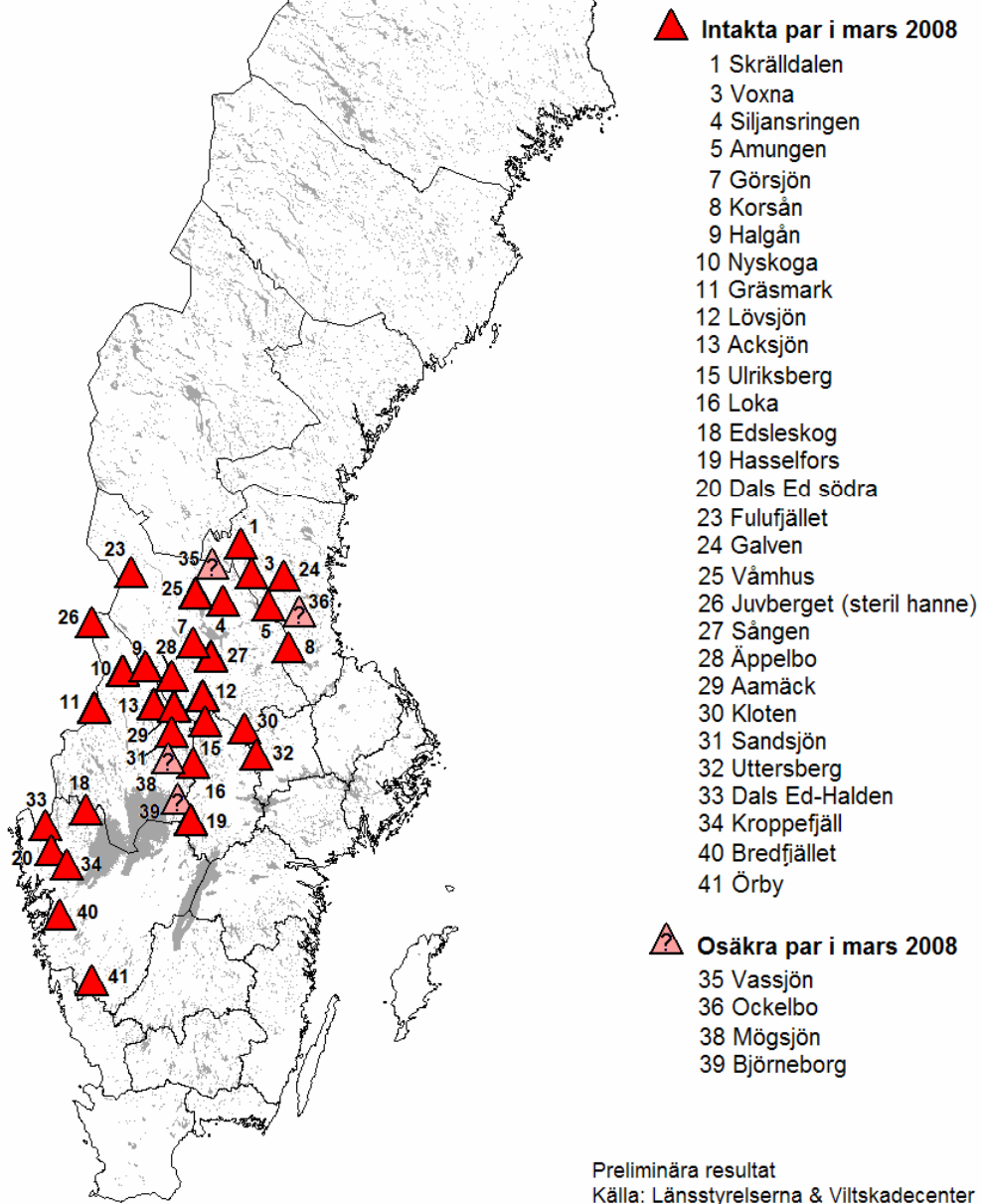
Vintern 2007/08 (oktober-februari)

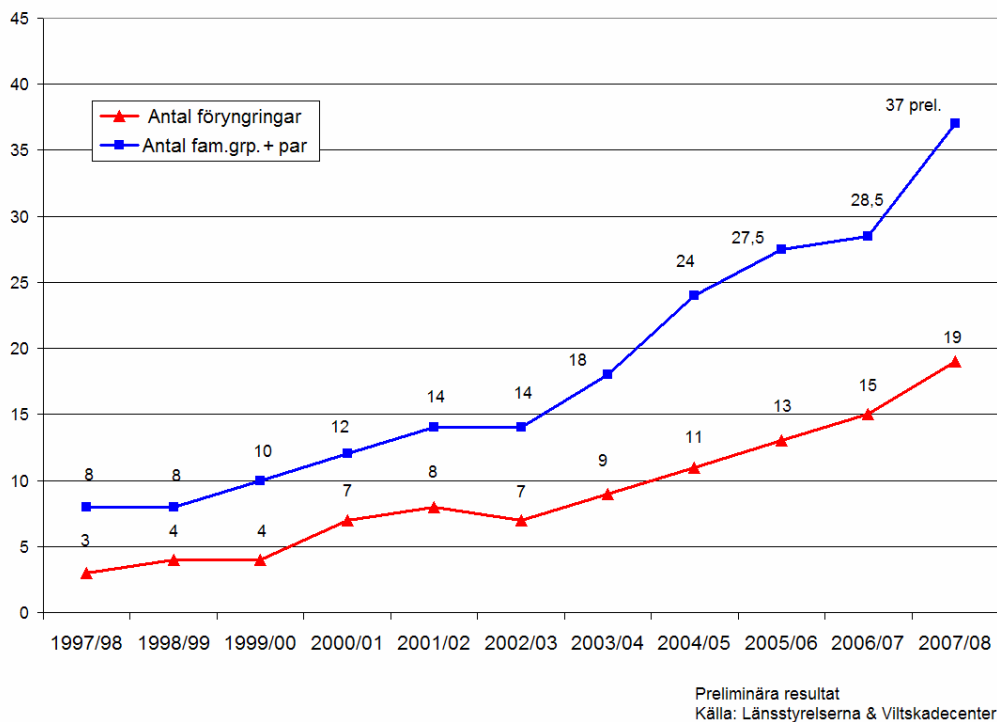
Preliminära resultat
Källa: Länsstyrelserna & Viltskadecenter

Figur 3. Den geografiska fördelningen av revir med stationär vargförekomst i det svenska kärnområdet för varg, under vintern 2007/08 (oktober-februari). Numreringen överensstämmer med texten, figur 1 och 4 samt tabell 4.

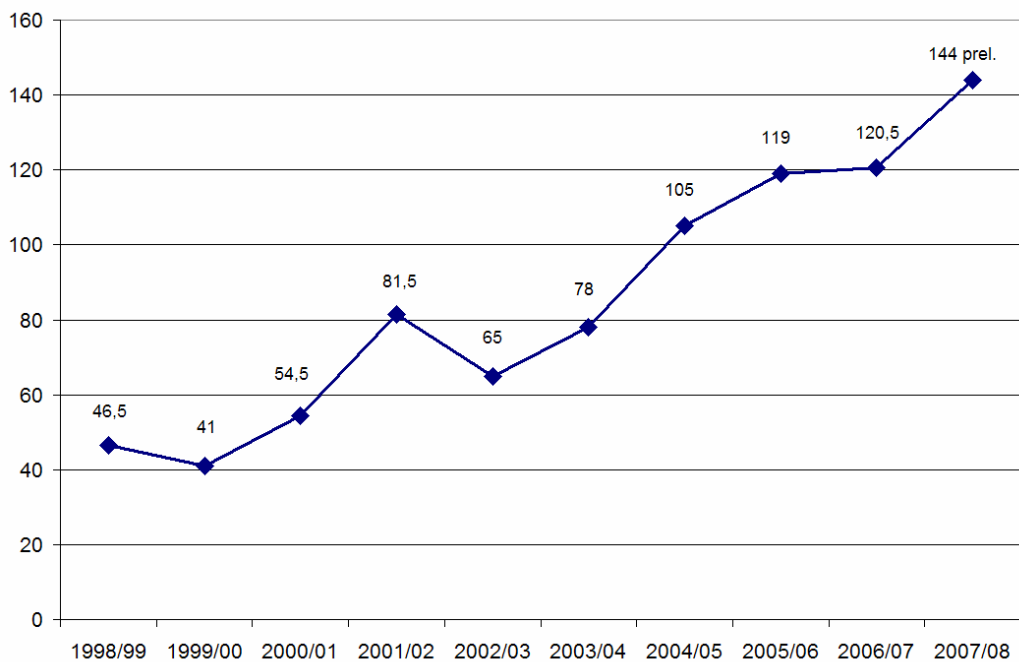
REVIR MED INTAKTA VARGPAR I SLUTET AV VINTERSÄSONEN 2007/08

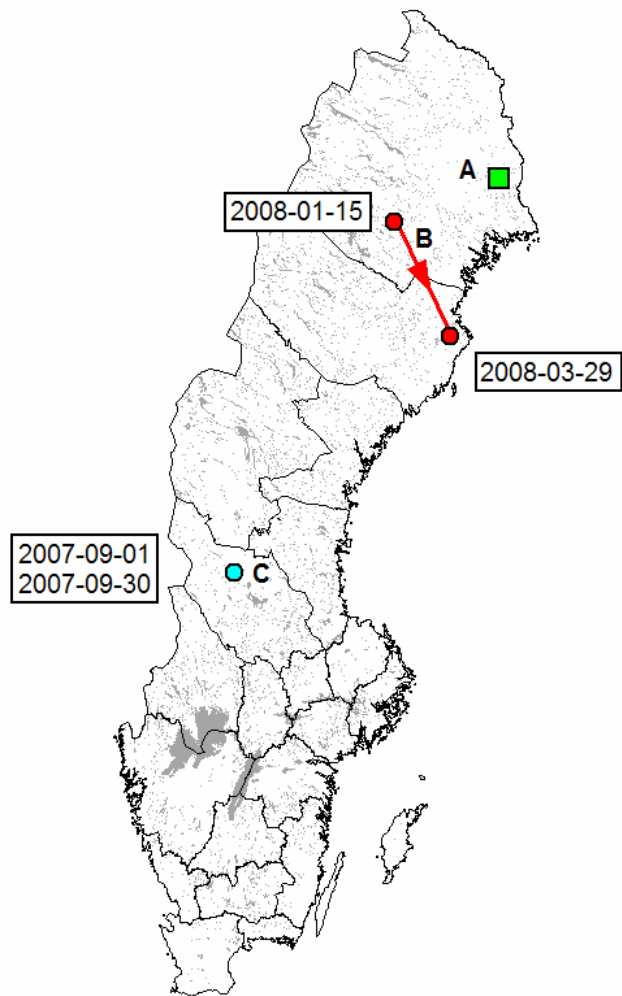
Figur 4. Den geografiska fördelningen av vargrevir i Sverige där intakta parbildningar (alfapar i familjegrupper eller revirmarkerande par) bedöms ha funnits i slutet av vintersäsongen, i mars 2008. Kartan ger en bild av var nya föryngringar kan ha skett våren 2008. Baserat på tidigare års erfarenhet är det inte sannolikt att föryngring skett i samtliga dessa revir. Ungefär tre fjärdedelar av de intakta paren kan förväntas ha ynglat 2008. Kategorin "osäkra par i mars 2008" omfattar revir där intakta par har spårats i mars men där särskiljning gentemot andra revir inte är kvalitetssäkrad. Numreringen överensstämmer med texten, figur 1 och 3 samt tabell 4.

Figur 5. Den svenska vargstammens utveckling under perioden 1997/98 – 2007/08. Den övre kurvan visar medelvärdet av min- och maxantalet revir med familjegrupper eller revirmarkerande par. Den undre kurvan visar antalet revir med konstaterad föryngring.

Figur 6. Den svenska vargstammens utveckling under perioden 1998/99 – 2007/08, baserat på antalet stationära individer. Kurvan visar medelvärdet av minimi- och maxantalet stationära vargar.

Figur 7. Under vintern 2007/08 identifierades två invandrade vargar från den finsk/ryska populationen. Den ena var radiomärkt och känd sedan tidigare och hade etablerat revir norr om Överkalix. Denna varg avlivades med tillstånd av naturvårdsverket den 4 februari (A). Den andra invandraren identifierades genom DNA-analys av prover insamlade under spårningar. Vargen hittades först i Norrbottens län i januari för att sedan dyka upp i Västerbottens kustland i slutet av mars (B). Strax före inventeringsperiodens början identifierades en tredje invandrare, känd från föregående säsong, genom två insamlade spillningar 1 och 30 september 2007, i närheten av Älvdalen i Dalarnas län (C).